

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

*Присвячено 215-річчю заснування
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ**

ХАРКІВ – 2019

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 05.11.2019 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 22 листопада 2019 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 145 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2019.
© Васильєва М.П., 2019.

Гольферед Т.Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	53
Дерев'янюк Г.О. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	54
Довбня О.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ.....	55
Збаранська Д.В. СУТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА НАСЛІДКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ....	56
Коломієць Т.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	57
Криворотько К.А. ЗМІСТ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	58
Куряча С.В. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	60
Ларіна Е.Г. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ.....	61
Літвиненко Ю.С. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ.....	62
Павлюченко С.Ю. ДО ПРОБЛЕМИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	63
Пластун Т.І. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРІТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	64
Попова В.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	65
Сех М.І. ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЄВОЇ ПЛАТФОРМИ «ЗДОРОВЕНЬКІ БУЛИ» В ПРОЕКТІ «ДОМАШНЯ ОПІКА» БО «БФ «КАРІТАС ХАРКІВ».....	66
Скляниченко М.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІСТОВНОГО ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ.....	67
Тепляк А.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	68
Шерстньова М.С. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАРКОЗАЛЕЖНОЇ МОЛОДІ.....	69
Статті здобувачів вищої освіти.....	71

Список використаних джерел:

1. Белова О. Нормативна документація соціального педагога / О. Белова, Л. Письмак. К.: Шк.світ, 2008. 120 с.
2. Дичківська І. Соціально-педагогічна компетентність: інноваційні підходи. *Дошкільне виховання*. 2009. № 7. С. 10–14.
3. Соціальна педагогіка: Підручник /А.Й.Капська. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 468 с.
4. Болтівець С. Соціально-педагогічний патронаж: нова суспільна місія дитячого садка. *Дошкільне виховання*. 1999. № 4. С. 5.

Куряча С.В.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С Сковороди

ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, доцент В.В. Костіна

За даними Всесвітньої організації здоров'я Україна є одним зі світових лідерів за показниками цькування серед підлітків і дітей. Згідно з дослідженням, проведеним UNICEF Ukraine у 2017 році, з цим явищем стикалися 67% українських школярів. Причому 40% з них нікому не розповідають про насильство, навіть батькам. Тому профілактика булінгу серед підлітків у закладах загальної середньої освіти є вельми актуальною.

Аналіз наукових праць з проблеми профілактики булінгу серед підлітків засвідчив, що дослідженими є такі її аспекти: проблема третирування одних учнів іншими (І. Бердишев, І. Кон, Х. Лейманн, Д. Лейн, К. Лоренц, Д. Ольвеус та ін.); виявлення зв'язку агресії з насильством та визначення його передумов (А. Бандура, Р. Берон, А. Браун, К. Бютнер, Дж. Доллард, Н. Міллер, А. Мічерліх, О. Маурер, М. Пападопулу, Д. Річардсон); вивчення психологічної природи цькування (К. Лагерспетц, А. Пікас, Е. Роланд, П. Хайнеманн та ін.); соціально-педагогічна профілактика булінгу серед дітей та молоді (А. Барліт, О. Барліт, І. Кон, В. Олейник та ін.). Узагальнення результатів досліджень вищезазначених науковців показало, що не достатньо дослідженими залишаються теоретико-методологічні основи соціальної роботи з профілактики цього соціально-небезпечного явища у закладах загальної середньої освіти.

Спираючись на ідеї науковців (І. Кон, В. Олейник, В. Собкин, С. Кривцова та ін.), нами було розроблено комплексну програму соціально-педагогічної діяльності з профілактики булінгу серед підлітків у закладах загальної середньої освіти, якою передбачено такі форми та методи роботи як: анкетування учнів «Булінг та його прояви в підлітковому віці»; тренінг поведінки для учнів, що допоможе підліткам зрозуміти психологічні причини існування цього явища, сформулювати власну думку щодо проблеми булінгу, навчитися краще розуміти інших та розвивати емпатію; дискусії з учнями на тему «Скажемо булінгу – Ні!» , «Протидія булінгу»; бесіди, що спрямовано на формування здорового способу життя учнів, обізнаності учнів з питань неприпустимості булінгу у підлітковому середовищі. До роботи залучено соціального працівника, шкільного психолога та батьків учнів. Під час роботи за програмою: учні отримують уявлення про негативізм булінгу та його наслідків; забезпечується творення умов для розвитку довірчого, сприятливого клімату в учнівському колективі, навчання навичкам спілкування та здорового способу життя; педагогам та батькам надаються необхідні відомості про здійснення підтримки та виховного впливу на підлітків, котрі виявляють схильність до булінгу. З метою вирішення дослідницьких завдань було використано: опитувальник діагностики агресивних та ворожих реакцій людини А. Басса-А. Дарки; тест Т. Лірі.

Експериментальна перевірка розробленої комплексної програми профілактики булінгу серед підлітків у закладі загальної середньої освіти №58 м. Харкова, дозволила виявити: підвищення рівня поінформованості та обізнаності учнів 7 класів з проблеми профілактики булінгу; зниження в учнів рівня прояву агресивної поведінки. Педагоги та батьки учнів отримали інформацію як допомогти дитині, підвищили рівень поінформованості з даної проблеми.

Перспективним напрямом подальших досліджень є відбір ефективних засобів профілактики булінгу у закладах загальної середньої освіти, які можливо використовувати у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі та у процесі перепідготовки фахівців соціальної сфери.

Ларіна Є.Г.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С Сковороди

СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ

Науковий керівник - кандидат педагогічних наук, доцент О.М Василенко

Економічний та соціальний розвиток будь-якого суспільства залежить від рівня зайнятості його населення. В цьому контексті особливого значення набувають органи й установи, які несуть відповідальність за процеси, що відбуваються в цій сфері. Досвід багатьох країн показує, що визначення цілей, функцій, чітка організація та адекватне визначення ефективності роботи служби зайнятості населення сприяють покращенню економічного та соціально-політичного життя суспільства.

Дослідженню сутності, структури та функцій служби зайнятості присвячено чимало наукових праць, зокрема, низка праць Ю. Маршавіна (історія розвитку Державної служби зайнятості України); І. Петренко (функції служби); М. Борімчук (ефективність служби зайнятості європейських країн); В. Корбанезе (критерії ефективності роботи Державної служби зайнятості України).

Проблеми працевлаштування населення регулюються на державному рівні. Центральним органом виконавчої влади з питань регулювання ринку праці є Міністерство соціальної політики України, яке працює у взаємодії з органами виконавчої влади областей та міста Києва. Міністерство соціальної політики України визначає політику на ринку праці у сферах зайнятості населення, державного соціального страхування (в тому числі на випадок безробіття), трудових відносин, соціального партнерства (соціального діалогу).

Державна служба зайнятості є єдиною в українському суспільстві державною установою, яка на засадах соціального страхування виконує на безоплатній основі посередницькі функції між роботодавцями та тими, хто шукає роботу, забезпечуючи реалізацію конституційного права незайнятих громадян на соціальний захист від безробіття.

Сьогодні Державна служба зайнятості України являє собою цілісну систему органів виконавчої влади з трирівневою структурою. До першого (базового) рівня належать районні, міські, районні в містах центри зайнятості, які надають громадянам послуги у відповідності до чинного законодавства про зайнятість населення. До другого рівня відносять регіональні центри зайнятості. Їх основна функція полягає в здійсненні територіального розподілу трудових ресурсів та участь у розробці регіональних програм зайнятості відповідно до місцевих особливостей і потреб. До третього (верхнього) рівня відносять Державний центр зайнятості, основна задача якого полягає в реалізації єдиної політики зайнятості на всій території України, організації заходів соціального захисту, а також сприяння зайнятості незайнятих громадян. Також центральний Державний центр зайнятості відповідає за організаційно-методичне, правове та нормативне забезпечення, створення єдиної